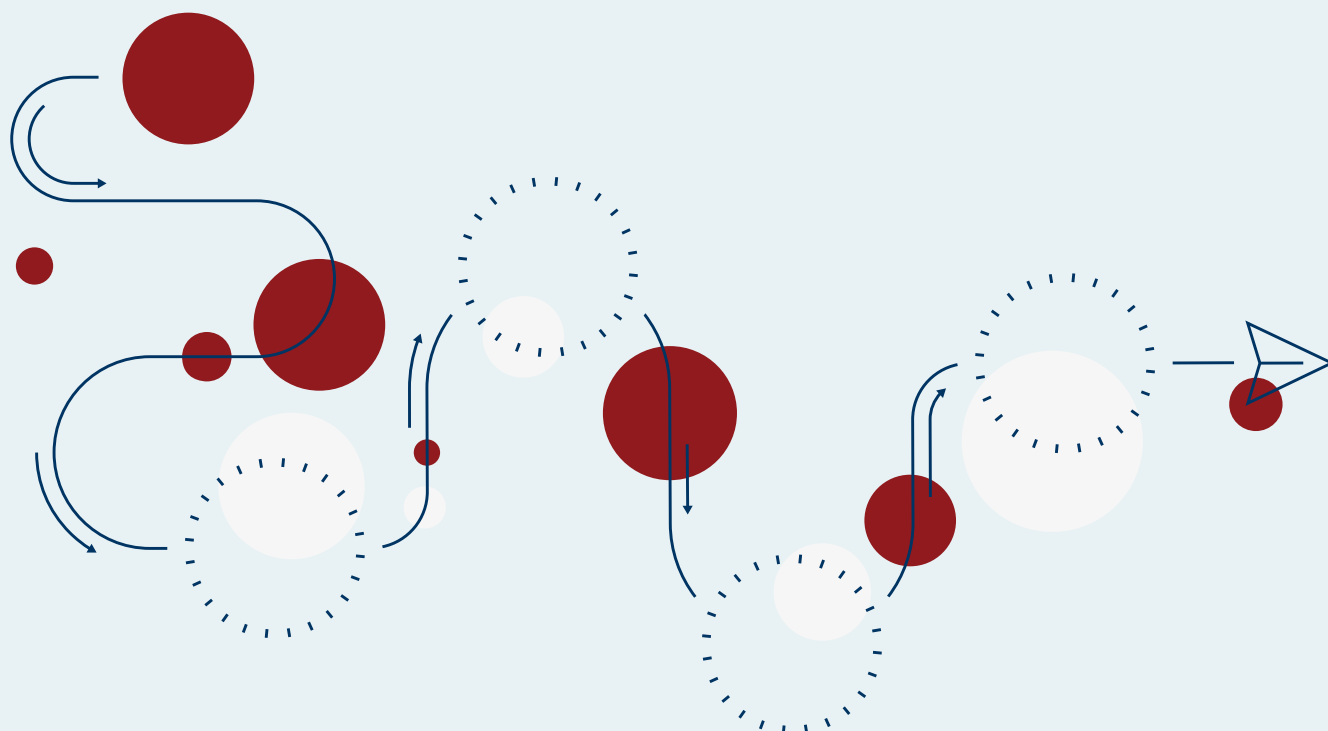

KØBENHAVNS UNIVERSITET

CROWN PRINCESS MARY CENTER

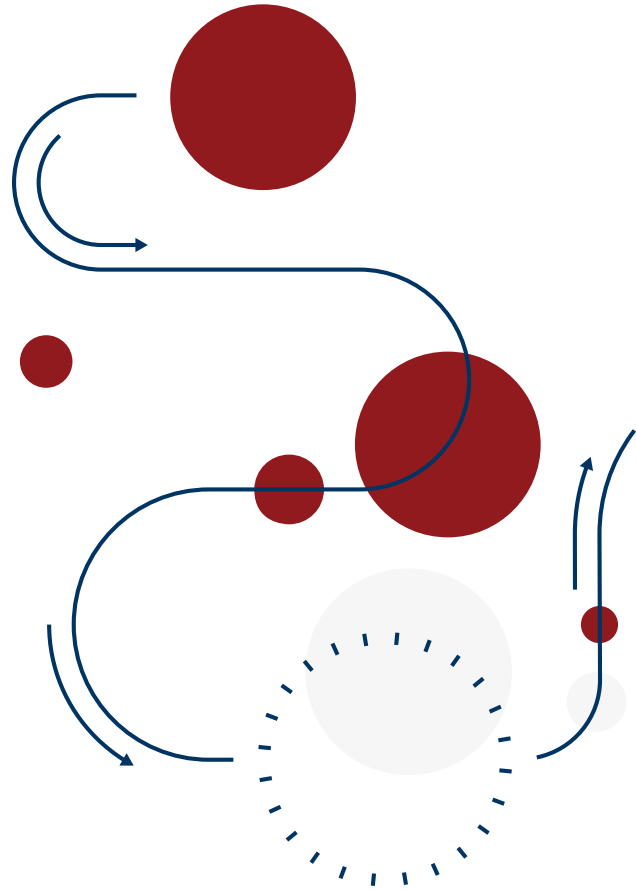
EKSPERTERNES ERFARINGER

MED GODE SAMARBEJDSPROJEKTER
MELLEM FORSKNING OG PRAKSIS

● Udarbejdet af Brigitte Dragsted, Maja Ejrnæs, Birke Jessing og Bjarke Oxlund

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

Citér denne udgivelse som:

Dragsted, B., Ejrnæs, M., Jessing, B., Oxlund, B. (2023). *Eksperternes erfaringer med gode samarbejdsprojekter mellem forskning og praksis*. Arbejdsrapport. Copenhagen Change Academy, Crown Princess Mary Center, Københavns Universitet: København.

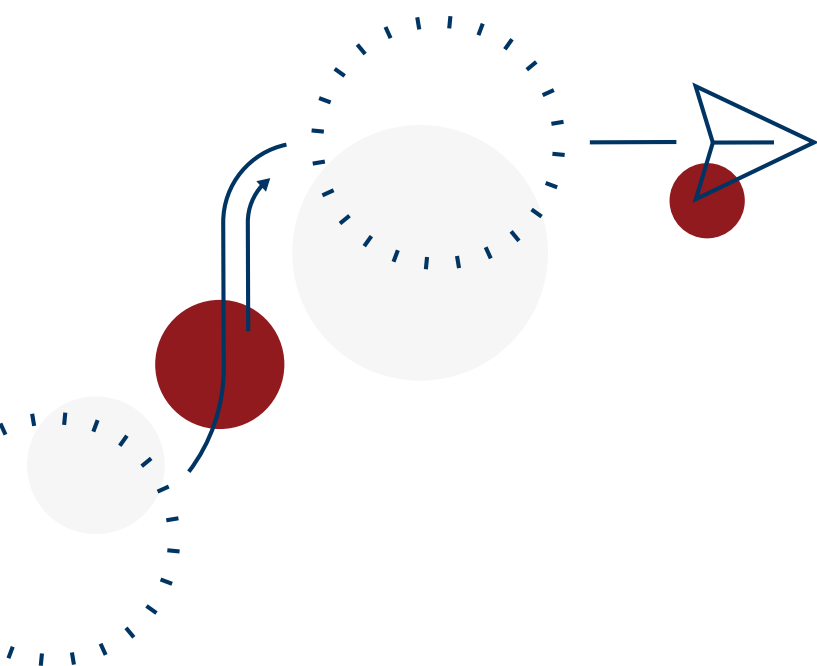
Eksperternes erfaringer med gode samarbejdsprojekter mellem forskning og praksis
Brigitte Dragsted, Maja Ejrnæs, Birke Jessing og Bjarke Oxlund
Januar 2023

Udgivelsen er udarbejdet med støtte fra RealDania og som en del af Copenhagen Change Academy.

Projektets andre udgivelser kan findes på marycenter.ku.dk

Copenhagen Change Academy
Crown Princess Mary Center
Københavns Universitet
Øster Farimagsgade 3, bygning 30
1353 København K

INDHOLDSFORTEGNELSE

INTRODUKTION	4
PROBLEMET	7
RESSOURCERNE	11
ROLLERNE	13
MØDESTEDET	18
FORLØBET	22
FORANDRINGEN	24
METODE OG DATAGRUNDLAG	29
LITTERATUR	31

INTRODUKTION

Hvordan ser gode samarbejdsprojekter mellem forskning og praksis ud? Vi har bedt tre grupper af aktører, som har hver deres særlige kendskab til denne type af samarbejder, om at dele deres erfaringer med os. De indgår her som eksperter i forhold til spørgsmål om, hvad man konkret skal være opmærksom på, når man designer og udfører forskningssamarbejder med udgangspunkt i et praktisk problem.

Hvorfor denne undersøgelse?

Når forskere og praktikere samarbejder, kan de både løse komplekse problemer i praksis og understøtte nytænkning inden for forskningsmiljøer. Der er et stigende fokus både i Danmark og udlandet på vidensprojekter, som udføres i tæt samarbejde mellem forskning og praksis. Private og offentlige bevillingsrammer indrettes i stigende grad sådan, at de støtter denne type af samarbejder. Der udvikles også målemetoder, som kan indfange og beskrive forskningens sociale og samfundsmæssige *impact* i tillæg til dens videnskabelige *impact*.

Men det er ikke let at designe og udføre et godt samarbejdsprojekt. Forskere og praktikere kommer fra forskellige institutionelle kontekster med hver deres forforståelser og rammebetingelser. Overraskende nok synes det at være småt med tværgående dialog, endelige systematiske erfaringsopsamlinger, som fokuserer på, hvordan forskere og praktikere konkret kan bære sig ad med at oprette og udføre denne type af projekter. Selvom der er erfaringer med tværsektorielt forskningssamarbejde inden for felter såsom uddannelse og sundhed, vidner litteraturen ikke om udveksling på tværs af fagområderne.¹ Der mangler ligeledes erfaringsopsamlinger, som fokuserer på, hvor faldgruberne ligger for denne type af samarbejdsprojekter, og hvad der har virket godt for andre projekter.

Hvad er formålet?

Undersøgelsen her handler om samarbejdsprojekter mellem human- eller samfundsvidenskabelige forskere på den ene side, og praksisaktører fra offentlige organisationer, civilsamfundet eller private virksomheder på den anden side.

Den er opbygget omkring to spørgsmål:

- Vi har interviewet tre grupper af eksperter med udgangspunkt i spørgsmålet: *Hvordan ser gode samarbejdsprojekter mellem forskning og praksis ud?*
- Herefter har vi analyseret eksperternes erfaringer og opbygget arbejdsrapporten med udgangspunkt i spørgsmålet: *Hvordan bærer man sig ad med at oprette og udføre gode samarbejdsprojekter mellem forskning og praksis?*

Undersøgelsen er ét ud af tre delstudier, som fokuserer på det gode samarbejdsprojekt mellem forskning og praksis. Læs mere om de andre delstudier, og se vores hovedpublikation Forandringskabende forskningssamarbejde – en vejledning [her](#).

Hvad mener vi med ”gode” projekter?

Man lærer ikke meget, hvis man kun interesserer sig for det perfekte. Når vi taler om ”gode” projekter, mener vi, at vi gerne vil hjælpe forskere og praktikere i fremtidige samarbejdsprojekter med at undgå nogle af de typiske faldgruber, der kan være i denne type af projekter. Det gør man bedst ved både at undersøge, hvordan det kan gå galt, og hvordan det kan gå godt. Mens undersøgelsens formål er at gøre fremtidige projekter bedre, har vi altså empirisk beskæftiget os med både succeser og fejltrin og alt derimellem.

¹Jessing, B., Dragsted, B., Ejrnæs, M., Oxlund, B. (2023). *Litteraturstudie om samarbejdsprojekter mellem forskning og praksis*.

Hvad mener vi med "eksperter"?

De aktører, vi har interviewet til undersøgelsen, har med en vis modvilje accepteret at blive kaldt "eksperter". I deres daglige virke er "ekspert i samarbejdsprojekter mellem forskning og praksis" ikke en titel, de benytter. Når vi italesætter dem som eksperter, er det, fordi vi er overbeviste om, at de sidder med vigtig viden på et område, hvor der på undersøgelsestidspunktet er meget lidt viden tilgængelig. De har således ikke universel og endegyldig udsigelseskraft om emnet, men på tværs af deres specifikke erfaringer med samarbejder mellem forskning og praksis dækker de både en dyb og en bred viden.

Eksperterne

Eksperterne har det til fælles, at de på hver deres måde har kendskab til adskillige samarbejdsprojekter mellem forskning og praksis. Det gør dem i stand til at sammenligne på tværs af projekter.

Fondsrådgiverne

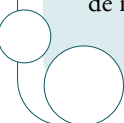
Den første ekspertgruppe er fire fondsrådgivere tilknyttet VELUX FONDENS HUMpraxis-program, som støtter samarbejdsprojekter mellem humanvidenskabelige forskere og praksisaktører på det sociale område og på miljøområdet. Siden programmets oprettelse i 2016 har 38 projekter modtaget finansiering til forskernes samarbejder; primært med offentlige aktører og civilsamfundsorganisationer på det sociale område og på miljøområdet. Henrik Tronier er programchef for fondens humanvidenskabelige område, hvor Nicolas Schunck og Gry Minor Jensen er rådgivere. Jimmie Gade Nielsen er rådgiver for fondens sociale indsatser. Fondsrådgiverne kender primært til projekterne fra deres dialog med ansøgerne i den indledende projektudviklings- og modningsfase, men programmet arbejder også med erfaringsopsamling og netværksdannelse i løbet af projektperioden og efter projekternes afslutning.

De kommunale brobyggere

Den anden ekspertgruppe er to kommunalt ansatte brobyggere, som understøtter forskningssamarbejde med fokus på kommunale sundhedsopgaver. Tine Curtis er forskningschef i Aalborg Kommune. Annemette Ljungdahl Nielsen er chefkonsulent i Københavns Kommune. Mens de har forskellige titler og arbejder i forskellige kommuner, har Tine og Annemette det til fælles, at de agerer bindeled mellem forskere og kommunale aktører inden for sundhedsområdet. Blandt andet hjælper de parterne med den indledende problemafgrænsning, fundraising til projektet (Aalborg Kommune tilbyder desuden medfinansiering), udarbejdelse af en samarbejdsaftale, eventuelle tilpasninger undervejs i projektet og afsluttende formidling af resultaterne.

Erhvervsforskere

Den tredje ekspertgruppe er tre forskere, som sammen har afprøvet nye måder at samarbejde mellem private virksomheder og humanistisk universitetsforskning inden for rammerne af projektet HumanImpact, som var støttet af Industriens Fond. Eksperimentet indebærer, at forskerne udførte 16 mindre samarbejdsprojekter med virksomheder, hvor de tog udgangspunkt i problemer, virksomhederne stod med. Lektor Mark Vacher var projektleder, mens Lise Tjørring og Matilde Lykkebo Petersen var postdoc-forskere i projektet. Forskerne har hver udført deres egne samarbejdsprojekter med virksomheder baseret på forskernes respektive ekspertviden. Som del af HumanImpact-projektet har de i fællesskab reflekteret over deres erfaringer med humanistisk virksomhedssamarbejde.

Hvem er vi?

Forfatterne Brigitte Dragsted, Maja Ejrnæs, Birke Jessing og Bjarke Oxlund har udført undersøgelsen i regi af Copenhagen Change Academy ved Crown Princess Mary Center på Københavns Universitet. Copenhagen Change Academy har til formål at understøtte samarbejder mellem forskning og praksis ved at fremme erfaringsudveksling på området og udvikle målrettede værktøjer.

Hvordan er arbejdspapiret opbygget?

Arbejdspapiret er opbygget omkring seks emner, der udspringer af en analyse på tværs af de tre delstudier, som Copenhagen Change Academy udførte i 2022 med fokus på det gode samarbejdsprojekt mellem forskning og praksis. [Læs mere her.](#)

Vi tænker på de seks emner som *dimensioner i et samarbejde*, som samarbejdspartnerne med fordel kan være særligt opmærksomme på:

Problemet, der skal undersøges og løses.

Ressourcerne, der muliggør samarbejdsprojektet.

Rollerne, som projektets deltagere indtager.

Mødestedet, som er vores ord for det forum i projektet, hvor praktikere og forskere udveksler og samskaber viden.

Forløbet, der følger efter projektets opstart.

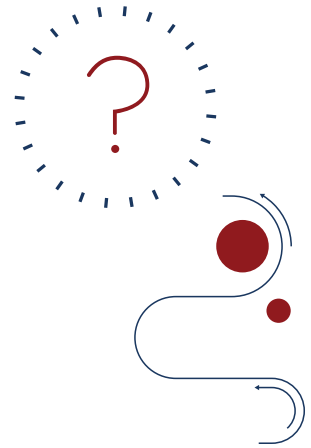

Forandringen, som projektet fører til.

Hvert af de følgende kapitler handler om én af dimensionerne.

PROBLEMET

Fælles for den type af projekter, som dette arbejdsblad handler om, er, at de tager udgangspunkt i et praktisk problem. Et praktisk problem er ikke det samme som en forskningsmæssig problemstilling, som én af eksperterne, Mark Vacher, gjorde os opmærksom på. Inspireret af Marks skelnen mellem problem og problemstilling har vi kigget på tværs af eksperternes erfaringer og lært, at et godt projekt beror på, at parterne finder frem til et godt match mellem det praktiske problem og den forskningsmæssige problemstilling.

Forskel på problem og problemstilling

Forskerne i HumanImpact-projektet skelner mellem det at have et problem og det at formulere en problemstilling. Mark Vacher forklarer det sådan her:

” Når man har et problem, så er man eksistentielt et bestemt sted: Du er midt i tingene, du har ondt i maven. Men når du laver en problemstilling, så stiller du dig uden for og siger: 'Jamen, jeg vil kigge på noget, som jeg ikke er midt i, og det vil jeg kigge på på den her måde ...' Vi som forskere er supertrænede i at lave problemstillinger. Det står vi også og laver nu [i fokusgruppen]. Vi har ikke et problem. ”

Mark Vacher, fokusgruppe med HumanImpact

Forskere er så vant til at arbejde med problemstillinger, at de ifølge Mark kan overse, hvad det vil sige at stå med et problem. Det er imidlertid afgørende at have øje for, hvad det vil sige at have et problem, hvis man vil indgå et samarbejde mellem forskning og praksis, som skal føre til både forskningsindsigter og anvendelsesorienteret viden. Derfor er det i første omgang vigtigt at skelne mellem problem og problemstilling.

Mark forklarer, at hvis man anerkender, hvad det vil sige at have et problem, stiller det nye krav til den viden, man producerer som forsker. Hvis man har en klassisk forskningsproblemstilling, er man drevet af nysgerrighed. Man producerer viden, som er spændende og interessant set fra forskningsfeltet. Men hvis man står med et problem, er man ikke hjulpet alene af, at en indsigt er ny eller interessant. Der brug for mere målrettet viden, som understøtter handling i forhold til problemet.

Tine Curtis kender også til forskellen mellem problem og problemstilling fra sit arbejde som forskningschef i Aalborg Kommune. Mens Mark beskrev, hvordan forskere kan have svært ved at sætte sig ind i, hvad det vil sige for en praktiker at have et problem, beskriver Tine fra en praksiskontekst, hvordan kommunale chefer kan have svært ved at gennemskue, hvad en forskningsmæssig problemstilling indebærer. Hvis kommunale chefer ikke understøttes i arbejdet med at identificere, hvilken form for problemstilling der vil føre til relevant viden for kommunen, kan der opstå, hvad man – med Marks ord – kunne kalde et dårligt match mellem problem og problemstilling i et samarbejdsprojekt:

” Hvis man sidder med noget, man synes er spændende som chef i kommunen, og vi skal til at lave noget nyt, og det kunne man godt tænke sig, at nogen lavede noget forskning i, så kontakter man en forsker, man kender eller har hørt om. Så er det måske en, der er sundhedsøkonom. Og det, man i virkeligheden havde brug for, er en antropolog. Men det kan man ikke gennemskue, når man er i en kommune, og det er, fordi man ikke har forskningskompetencer. Hvor skulle de vide det fra? ”

Tine Curtis, fokusgruppe med kommunale brobyggere

Sammen med Marks beskrivelse af forskernes manglende fornemmelse for, hvad det vil sige for en praktiker at stå med et problem, rejser Tines beskrivelse et vigtigt spørgsmål: Hvordan man bærer sig ad med at matche et konkret problem i praksis med en forskningsmæssig problemstilling?

Hvordan matcher man problem og problemstilling?

I Aalborg Kommune spiller Tine Curtis en brobyggende rolle, idet hun faciliterer oprettelsen af forskningssamarbejder ved blandt andet at hjælpe med etablering af kontakt mellem forskere og kommunale aktører og indkredsning af en fælles problemdefinition. Tine sidder ofte med ved bordet, når forskere og kommunale aktører skal have sammensat et projekt, hvor der er en sammenhæng mellem det, vi her kalder et praktisk problem, og en forskningsmæssig problemstilling. I det følgende beskriver hun, hvordan det typisk foregår, når hun taler med chefer i kommunalt regi for at hjælpe med at indkredse deres vidensbehov:

” Så sidder jeg og snakker med dem om: ‘Hvad er det i virkeligheden, I er mest interesseret i? Hvad er det, der kunne hjælpe jeres praksis?’ Og så snakker jeg om: ‘Er det denne her type viden? Altså, hvis vi spørger en antropolog, så kan de hjælpe med det og det. Eller er det sådan og sådan?’ Så den der måde med ligesom at finde ud af, hvad det egentlig er for noget viden, de efterspørger. Altså, koblingen mellem: ‘Vi kunne godt tænke os at vide noget om det her’, og så til et forskningsdesign, der kan lade sig gøre. ”

Tine Curtis, fokusgruppe med kommunale brobyggere

Brobygningsarbejdet stopper ikke hér for Tine, og heller ikke for chefkonsulent Annemette Ljungdahl Nielsen, som står for brobygning mellem forskning og praksis i Københavns Kommune. Begge brobyggere er inde over udviklingen af et samarbejdsprojekt fra idé til projektstart.

Det indebærer blandt andet, at de er involveret i drøftelser mellem forskerne i praksis om projektets design og projektplan, hvor de hele tiden har øje på, om forskningen fortsat har potentiale til at bidrage med viden, som vil være anvendelig for kommunen.

I HumanImpact-projektet har man eksperimenteret med at lave korte samarbejder mellem humanistiske forskere og private virksomheder. Projekternes længde har varieret, men det oprindelige mål var fire måneder. I det arbejde har det vist sig, at det er en fordel at begynde tidligt i projektet med en gensidig udforskning af, hvordan den anden part ser projektets emne. Postdoc Matilde Lykkebo Petersen fortæller i det følgende om et samarbejde mellem sig selv som humanistisk kommunikationsforsker og en virksomhed, der er vant til at arbejde med et rent sundhedsfagligt perspektiv.

I stedet for at vente, til der forelå resultater, indledte Matilde fra starten en samtale om, hvilke perspektiver hun så i projektets emne. Hun inviterede også sine samarbejdspartnere i virksomheden til at gøre det samme. På den måde blev de klar over deres forskellige perspektiver fra starten:

” De [virksomheden] spurgte, om det ikke var bedre, at den dér præsentation kom meget senere [...] Men jeg tror i virkeligheden, at det var rigtig godt, at jeg kom ind der. Fordi det blev meget mere tydeligt, i det her kortere projekt: Hvad er jeg for en størrelse? Og hvad er det, de selv er for en størrelse over for mig? ”

Matilde Lykkebo Petersen, fokusgruppe med HumanImpact

“ Når man har et problem, så er man eksistentielt et bestemt sted: Du er midt i tingene, du har ondt i maven. Men når du laver en problemstilling, så stiller du dig uden for og siger: ‘Jamen, jeg vil kigge på noget.’ ”

Hos HUMpraxis-programmet gør man meget ud af at understøtte, at forskning og praksis finder frem til en fælles problemdefinition fra starten i projektet. Det gør man gennem en to-trins-proces, hvor et udvalgt antal projekter i første fase får tildelt projektmodningsmidler, så de har ressourcer til at arbejde sammen om en mere udførlig ansøgning. Efter tildelingen af projektmodningsmidlerne har ansøgerne godt et halvt år til at udvikle den fulde ansøgning sammen. Ifølge den feedback, som programmet modtager fra ansøgere, er tiden og ressourcerne i denne projektmodningsfase afgørende for udviklingen af de fleste af projekterne.

Blandt andet opfordrer man i denne modningsfase projektgrupper til at udarbejde et såkaldt ”praksis-*state of the art*”. State of the art er et klassisk element i en ansøgning om forskningsmidler. Her opridses den eksisterende litteratur inden for projektets emne, ligesom det beskrives, hvor forskningen har potentiale for at yde vigtige nye bidrag til den tematiske og teoretiske litteratur. I HUMpraxis-programmet skal projekterne altså ud over at udarbejde et klassisk forsknings-*state of the art* også identificere, hvilken viden og hvilke tiltag der allerede eksisterer inden for praksisfeltet, og beskrive, hvor projektet bidrager til praksis med ny viden og forslag til handling.

Brændende platforme og komplekse emner

Når man skal forene et problem og en problemstilling i et forskningssamarbejde, er timing vigtig. Nogle projekter har en særlig fordel, hvis de handler om et emne, hvor der inden for kort tid er opstået et akut behov for ny viden. Det kan for eksempel være nye teknologier, som skal tages i brug og dermed rejser spørgsmål om etiske og sociale dimensioner. Det kan også være sociale tendenser, som er opstået eller opdaget, og som kalder på viden om nye målgrupper.

Nicolas Schunck fra HUMpraxis-programmet beskrev denne type emne som en ”brændende platform”. Han brugte begrebet i en kommentar på to projekter, som har modtaget støtte fra HUMpraxis-programmet. Det første projekt handlede om, hvordan nye overvågningsteknologier bruges i ældreplejen. Det andet handlede om at kortlægge byttedating, som var et nyt fænomen med en tilhørende ny målgruppe for organisationer, der beskæftiger sig med sexarbejde. Begge projekter havde ifølge Nicolas det til fælles, at forskere og praktikere var forenet om en fælles sag:

”De har brændende platform. [...] Og det er det, der motiverer det samarbejde. Der er en sag derude, men som er på vej ind i praksis, og den skal de have løst.”

Nicolas Schunck, fokusgruppe med HUMpraxis

Jimmie Gade Nielsen har deltaget på afslutningskonferencen for projektet om byttedating blandt unge. Jimmie oplevede på konferencen, hvordan den fælles sag og det ukendte land skabte et særligt godt grundlag for samarbejdet mellem forskning og praksis:

”Men jeg synes, at netop på konferencen, så sluttede den med, at de alle sammen sagde – både forskere og praktikere: ‘Vi har brug for meget mere viden på det her felt!’ Altså: Hvad er baggrunden for fænomenet? Forståelsen af det? Er det nogle særlige grupper, der er i risiko for at havne i den her problematik? [...] Jeg tror faktisk også, at det var en af årsagerne til, at praktikere og forskere gik så fint i spænd sammen. [...] ‘Vi har taget fat i noget, som er helt nyt, og vi skal bare have noget viden på det her felt og blive klogere sammen.’ ”

Jimmie Gade Nielsen, fokusgruppe med HUMpraxis

Ikke alle projekter kan eller skal være oprettet på en brændende platform. Nogle samarbejdsprojekter arbejder med det, som Nicolas kalder ”vedvarende temaer”. Her er problemet ikke nyt, og forskningsprojektet indskrives sig derved i et længerevarende arbejde med at forstå og adressere problemet, som både går forud for forskningsprojektet og kommer til at fortsætte efter dets ophør. De ”vedvarende temaer”, som Nicolas karakteriserer dem, er store og komplekse. Et enkelt forskningsprojekt kan yde et vigtigt bidrag til arbejdet med emnet, men på grund af dets størrelse og kompleksitet kan projektgrupperne ikke forvente at komme med den helt nye indsigt eller den banebrydende løsning. Projekternes bidrag skal derimod tænkes ind i ”kæder” af institutioner og indsatser i praksis:

” Men her er nogle vedvarende temaer, som kommer til at være ti-tyve år i arbejde, og hvor sektoren jo allerede gør noget eller ikke gør nok. Hvor man er afhængig af rigtig mange kæder, men så faktisk formår at løse det her problem i projekter. ”

Nicolas Schunck, fokusgruppe med HUMpraxis

Kontrasten mellem den brændende platform og de store, komplekse emner er interessant, blandt andet fordi den sandsynliggør, hvordan samarbejdet mellem forskere og praktikere kan have et lettere udgangspunkt, hvis emnet opleves af omverdenen som nyt og aktuelt.

RESSOURCERNE

Som i de fleste andre typer af projekter spiller det en rolle i samarbejder mellem forskning og praksis, hvor pengene kommer fra, og hvordan de er fordelt. Samarbejdsprojekter mellem forskning og praksis er særligt sårbare over for medarbejderudskiftning, blandt andet fordi en vigtig del af projektets forandringsskabende potentiale ligger i kapacitetsopbygning i praksis, hvilket risikerer at gå tabt, når en medarbejder stopper. Det er desuden værdt at overveje, om praksispartneren skal investere økonomisk i projektet for at fremme organisationens ejerskab over resultaterne.

Sårbare projekter

En del af den rådgivning, som fonderådgerne i HUMpraxis-programmet yder til ansøgere, handler om, hvordan lønmidler deles ud på hvilke medarbejdere i forskning og praksis. Det betyder nemlig noget, i deres erfaring, hvordan man sammensætter det hold af medarbejdere, som får ansvar for et samarbejdsprojekt. Nicolas Schunck forklarer, at han kan se i budgettet til et foreslået samarbejdsprojekt, at projektet er i risiko for at løbe ind i problemer:

”Man kan sige det sådan, at vi plejer jo at have det med som en kommentar til et budget: Hvis vi ser, at der er juniorforskere og én frikøbt projektleder i praksis på fuldtid i tre år, så plejer vi at sige: ‘Det er sårbart!’ ”

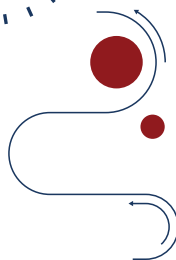
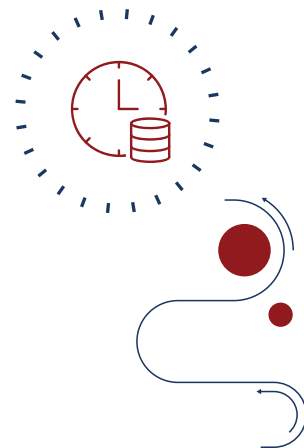
Nicolas Schunck, fokusgruppe med HUMpraxis

Der er to hovedsagelige problemer med projekter, som bæres af juniorforskere og en frikøbt projektleder på fuld tid: Det første problem handler om forankringen af den læring og vidensudveksling, som finder sted i projektet. En projektleder på fuldtid betyder, at én medarbejder hos praksisorganisationen opbygger en masse viden gennem projektet, samtidig med at vedkommende kommer væk fra organisationens øvrige arbejde i projektperioden. Hvis det derimod er muligt at frikøbe flere medarbejdere i praksisorganisationen på deltid, giver det bedre sandsynlighed for, at erfaringerne fra forskningssamarbejdet sætter aftryk i organisationen. Det er både, fordi flere medarbejdere får mulighed for at danne sig erfaringer, og fordi en gruppe af medarbejdere kan udveksle med hinanden indbyrdes.

Det andet problem med projekter som det, Nicolas beskriver, er, at projektet kan blive sat alvorligt tilbage af medarbejdere, som stopper. Projektlederen i praksisorganisationen kan få et nyt job midt i projektet. Det er især en risiko, hvis vedkommende er ansat i en tidsbegrænset periode, indtil projektet stopper. På forskersiden er det fonderådgerne erfaring, at juniorforskere er i risiko for at blive overbelastede af at bære et samarbejdsprojekt med partnere fra praksis, hvis der ikke er seniorforskere inde over i tilstrækkelig grad. Denne erfaring beskrives mere indgående i næste kapitel.

Et projekt kan blive yderligere ”sårbar”, hvis en medarbejder hos praksispartneren med ansvar for projektet stopper, og projektet samtidig mangler ledelsesmæssig opbakning. Gry Minor Jensen forklarer:

Vi plejer jo at have det med som en kommentar til et budget: Hvis vi ser, at der er juniorforskere og én frikøbt projektleder i praksis på fuldtid i tre år, så plejer vi at sige: ‘Det er sårbart!’

”Jeg vil også tro, at dér, hvor man kan finde den værste kombination, er, hvis du ikke helt har den ledelsesmæssige opbakning, og medarbejderne også bliver skiftet ud. Altså: Der skal være nogen, som tager ansvaret for, at samarbejdet fortsætter, selvom personen, som normalt var med i projektet fra NGO'en, stopper.”

Gry Minor Jensen, fokusgruppe med HUMpraxis

Ejerskab

I en dansk kontekst vil samarbejdsprojekter mellem forskning og praksis som regel være helt eller delvist finansieret af en tredje part – typisk en privat fond. Det gør sig også gældende blandt de projekter, som eksperterne i denne undersøgelse taler ud fra: HUMpraxis-programmet finansierer fulde projekter. HumanImpact er fuldt finansieret af Industriens Fond. De kommunale samarbejdsprojekter er typisk finansieret delvist af kommunen i en kombination med fondsfinansiering.

Forskerne i HumanImpact-projektet har diskuteret indbyrdes, hvad det har gjort ved deres relation til de virksomheder, de samarbejdede med, at virksomhederne ikke skulle lægge penge for at få lavet en analyse af en humanistisk forsker. Lise beskriver hér nogle af forskernes overvejelser:

”Ville [virksomhederne] også have sagt ja, hvis de skulle have lagt nogle penge i? Og ville det have skabt en anden relation – både på godt og ondt? For det kunne også godt have skabt en relation, hvor de følte, at de var nødt til at være mere med for at være sikre på at få det ud af det, de havde betalt for. Hvor man så måske automatisk havde skabt nogle situationer, hvor man clashede lidt mere. For det, vi også nåede frem til, er, at det faktisk er rart med de situationer, hvor vi *clasher* lidt.”

Lise Tjørring, fokusgruppe med HumanImpact

De overvejelser, som Lise gengiver, vil være velkendte inden for praksisfelter såsom international udvikling og socialt arbejde. Hér taler man om ”ejerskab”, når man overvejer, om målgruppen for en intervention bør afkræves en form for investering i den assistance, de modtager. Erfaringen er, at der er en risiko for, at målgrupper ikke engagerer sig i de løsninger, som en intervention tilbyder, hvis de ikke selv skal lægge (tilstrækkeligt med) ressourcer i projektet.

“

Ville [virksomhederne] også have sagt ja, hvis de skulle have lagt nogle penge i? Og ville det have skabt en anden relation – både på godt og ondt?

”

ROLLERNE

Forskere og praktikere kommer typisk fra meget forskellige institutionelle kontekster, og det kan give udfordringer, når de skal samarbejde om et fælles vidensprojekt. Når det kommer til rollerne i et samarbejdsprojekt, er et afgørende læringspunkt fra ekspertinterviewene, at det er vigtigt, at forskere og praktikere har kendskab til hinandens arbejdsbetingelser og rammevilkår. Dette grundlæggende gensidige kendskab er en vigtig forudsætning for arbejdet med at afklare rollerne i projektet. Derfor starter vi dette kapitel med at karakterisere henholdsvis "praksis" og "forskeren", hvorefter vi beskriver eksperternes erfaringer med arbejdsdeling og involvering af praksispartnern.

Hvem er praksis?

"Praksis" er et samlende begreb, der ikke forklarer meget i sig selv. I Copenhagen Change Academy interesserer vi os for forskningssamarbejder med aktører fra alle tre samfundssektorer: den private, den offentlige og civilsamfundssektoren. Der er forskel på et samarbejde med en privat virksomhed, med en NGO og med en kommunal forvaltning. Inden for alle tre sektorer er der desuden forskel på, hvilke medarbejdere/frivillige man samarbejder med, og om man involverer målgrupper i projektet.

På fokusgruppen med kommunale brobyggere kunne Tine Curtis og Annemette Ljungdahl Nielsen fortælle, at forskere typisk har begrænset erfaring med at samarbejde med politisk styrede organisationer som en kommune. Herunder har brobyggeren erfaring med, at forskere bliver overraskede over, at kommunale chefer kan skifte prioritering efter et kommunalvalg. Som Annemette forklarer:

"Hvis politikernes fokus og beslutning skifter, så skifter direktionens prioritering om projektet også. Det kan *trickle down* meget hurtigt."

Annemette Ljungdahl Nielsen, fokusgruppe med kommunale brobyggere

Tine og Annemette peger på en vigtig erfaring for samarbejdsprojekter mellem forskning og praksis: Man indgår ikke bare et samarbejde med den person, man har foran sig, men også med den organisation, som vedkommende er en del af. Hvis man ikke har tilstrækkeligt kendskab til, hvordan samarbejdspartnerens organisation fungerer, kan man ikke lave en realistisk forventningsafstemning i projektet.

Postdoc Lise Tjørring fra HumanImpact fortæller, at det ikke er ligetil for en forsker at navigere i kontakten med forskellige medarbejdere i en virksomhed. Det kræver i Lises oplevelse noget erfaring at vide, hvilken medarbejder der har den rette indflydelse internt i virksomheden:

"[Det kræver kompetencer at] navigere i virksomhedslandskabet. At vide, hvem der har beslutningskraft. Ofte har jeg kontaktet dem, og så får jeg fat i en eller anden person, der er sådan: 'Ja, det lyder fint'-agtig, og så skal jeg ringe. Så prøver jeg en anden person, en tredje person, og lige pludselig finder man én, og så ruller det bare frem. Det er bare meget personafhængigt og meget afhængigt af, hvilken indflydelse personen i virksomheden har i forhold til lederen, mellemlederne og medarbejderne."

Lise Tjørring, fokusgruppe med HumanImpact

Ligesom Tine og Annemette påpegede, at en forsker er nødt til at kende til det kommunale system for at vide, hvilke forventninger de kan have til en kommunal chef, peger Lise altså på, at man skal kende til virksomheder for at vide, hvilken beslutningskraft en konkret medarbejder har i forhold til at indgå i et forskningssamarbejde. Et vigtigt kendskab for at vide, hvem der skal være med i et projekt, samt hvilken rolle de kan påtage sig.

Begge de eksempler, vi har haft indtil nu, handlede om, at en forsker skal kende til praksisorganisationen for at sikre *opbakning* til et forestående projekt. I fokusgruppen med HUMpraxis pegede fonsrådgiverne yderligere på, at det er vigtigt for en forsker at have kendskab til praksispartneren, hvis projektet i sidste ende skal opnå *forandring*. Henrik Tronier svarer her på et spørgsmål om, hvorvidt det er en styrke at have forskellige samarbejdspartnere i et projekt:

” Det kommer fuldstændig an på, hvad målet og udbyttet er. For hvis målet er at få policy effektueret, så kan det være, at praktikerniveauet skal ligge i embedsapparatet midt i en kommunal institution. Er det derimod nogle socialt udsatte direkte, man vil skabe forandring for, så skal man måske fokusere på socialarbejder eller frontmedarbejdergruppen. [...] Der er en anden kategori af samarbejde mellem et embedsapparat i en myndighed og fx et samarbejde med SOSU-assistenten på et plejehjem. [...] Eller frontmedarbejdere i en NGO, som er ude hos stofbrugerne. [...] Det er forskellige vidensformer og forskellige formidlingsformer i samarbejdet. ”

Henrik Tronier, fokusgruppe med HUMpraxis

Der er en anden kategori af samarbejde mellem et embedsapparat i en myndighed og fx et samarbejde med SOSU-assistenten på et plejehjem.

Her bliver ”praksis” brudt op i en række mere hjælpsomme kategorier: Man kan arbejde med embedsfolk eller frontmedarbejdere, og i den forbindelse skal man måske også ud at arbejde direkte med grupper af borgere. Som Henrik bemærker, kræver det forskellige former for vidensarbejde og formidling at arbejde med forskellige ”praktikerniveauer”.

Hvem er forskeren?

Mens forskere mangler kendskab til, hvad det vil sige, at en kommunal forvaltning er politisk styret, mangler kommunale aktører typisk kendskab til, hvordan forskning fungerer. Det bliver blandt andet tydeligt i Tines genfortælling af en samtale med en række kommunale aktører fra skoleområdet, som hun mødtes med for at tale om et muligt forskningssamarbejde om skolefravær. De kommunale aktører undervurderede i udgangspunktet kraftigt, hvor længe en forskergruppe ville have brug for, før de kunne fremvise resultater:

” Man sidder og snakker om det her projekt, og så siger de: ‘Altså, til november skal vi jo lave den her kortlægning af, hvordan området ser ud. Så kan det måske lige passe sammen [med forskerne]?’ ‘Nej, det er nok ikke færdigt til november!’ ”

Tine Curtis, fokusgruppe med kommunale brobyggere

Ud over at universitetsforskning strækker sig langt ud i tid i forhold til projekter inden for mange praksisfelter, er der også den særlige præmis ved forskningsmæssig ekspertise, at den er så højt specialiseret, at det er svært at udskifte en forsker på et projekt. Det diskuterede vi på fokusgruppen med HumanImpact. Postdoc Matilde

Lykkebo Petersen var i gang med et samarbejdsprojekt med en virksomhed, da hun fik et nyt job. Hun var nødt til at afrunde projektet lidt tidligere end planlagt. Da hun og projektleder Mark Vacher indledte en dialog med virksomheden om det, foreslog virksomheden i første omgang, at der skulle sendes en ny forsker:

” Så siger [virksomheden]: ‘Hey, vi har faktisk brugt ret meget energi på at sætte det her op, så I er nødt til at sende en anden forsker!’ Det er jo en vigtig læring. Det har vi, vi har en masse forskere. Men vi har ikke andre, der kan det, som Matilde kan. ”

Mark Vacher, fokusgruppe med HumanImpact

Det skal lige siges, at samarbejdsprojektet mellem virksomheden og HumanImpact blev afsluttet med tilfredshed hos alle parter. Men situationen, hvor virksomheden gik ud fra, at man kunne sende en anden forsker til at afslutte det, som én forsker havde startet, illustrerer en vigtig forskel: I virksomheder er man vant til, at medarbejdere på projekter kan udskiftes. Det kan derimod være sværere inden for forskning, hvor vidensproduktion i højere grad afhænger af personspecifikke kompetencer. Hvis HumanImpact skulle have sendt en anden forsker, ville det have indebåret en markant gentænkning af projektets indholdsmæssige fokus og metode.

Et tredje vigtigt forhold for praksisaktørers samarbejder med forskere er, at mange samarbejdsprojekter mellem forskning og praksis bliver udført af ph.d.-studerende og postdocs, som er i starten af deres forskningskarriere. Disse såkaldte ‘juniorforskere’ har typisk flere arbejdstimer i projektet end andre deltagere, og derfor bliver det tit dem, der bevæger sig mest rundt mellem parterne og ender med at være projektets drivkræfter.

Teamet bag HUMpraxis har erfaringer med, at juniorforskere involveret i samarbejdsprojekter med praksis er i særlig risiko for overbelastning og stress sammenlignet med juniorforskere, der laver klassisk forskning. Det skyldes, at juniorforskerne skal leve op til alle de klassiske krav inden for universitetsverdenen samtidig med de arbejdstunge opgaver, der er forbundet med at være en af drivkræfterne i et samarbejdsprojekt med praktikere. Selvom de altså er i risiko for særligt stor belastning, har HUMpraxis-teamet generelt indtryk af, at juniorforskerne i projekter støttet af deres program er meget kompetente til at varetage samarbejdsfladen og håndtere spændet mellem forskning og praksis.

Samarbejdskompetence

Tine Curtis og Annemette Ljungdahl Nielsen er som brobyggere i en særligt god position til at se, hvordan forskere og praktikere typisk mangler gensidigt kendskab til hinandens institutionelle kontekster og handlerum. Dog bemærkede Annemette, at denne form for kendskab er noget, både forskere og praktikere opbygger over tid.

Mark Vacher bemærkede ligeledes, at alle forskerne i HumanImpact i løbet af projektet har opbygget kompetencer i forhold til at udføre forskningssamarbejde med private virksomheder. På den baggrund reflekterede han over, hvad det ville kræve, hvis universitetet som institution skulle blive bedre til virksomhedssamarbejde:

” Der er et eller andet vildt i – det kan jeg godt sige om mine kollegaer her – at de er blevet sindssygt dygtige. Og der har været en vild læringskurve! Det jeg synes er vildt ved det: Nu har vi gjort det og brugt tid på det, og nu er vi ved at være der, hvor vi kan det. [...] Hvis det skulle være en kompetence, universitetet har... [...] Det er ikke et diagramproblem. Det er et kompetenceproblem. ”

Mark Vacher, fokusgruppe med HumanImpact

Mark stiller sig altså skeptisk over for, om universitetet kan omstille sig organisatorisk til at indgå fornuftigt i virksomhedssamarbejder på den lange bane. I hans øjne kræver det kompetencer hos den enkelte forsker, som opbygges gennem erfaring.

Selvom det uden tvivl er rigtigt, at enkelte forskere skal opbygge kendskab og samarbejds erfaring i forhold til den type af praksisaktør, de indgår i samarbejde med, mener vi stadig, at man kunne komme nogle af de typiske overraskelser på både forsknings- og praksissiden i forkøber

Grader af involvering

Inden for kommunalt sundhedsarbejde udfører Tine og Annemette en brobyggende rolle i forhold til mange forskellige samarbejdsprojekter med forskere. Projekterne kan sættes på et kontinuum i forhold til kommunens grad af involvering. I den ene ende finder vi projekter, hvor kommunen udleverer data til forskeren, stiller udvalgte medarbejdere til rådighed til interviews eller hjælper forskeren med at rekruttere borgere til en undersøgelse, men hvor kommunen ikke i øvrigt har noget at gøre med projektet. I den anden ende finder vi såkaldte ”interventioner”, som er større projekter, hvor nye indsatser og modeller skal afprøves i praksis. Ved interventioner skal kommunen lægge sin praksis om eller køre parallelindsatser i projektperioden. Derfor kræver det mange ressourcer af kommunen at indgå i en intervention.

“Når praksis skal levere meget, skal de også synes, at det er et relevant projekt, og de skal være fuldstændig inde over planlægningen af, hvordan det kan gennemføres.”

Tine forklarer, at kommunens grad af involvering i forskningsprojektet har betydning for, hvor meget indflydelse kommunen søger i forhold til forskningens emne og gennemførelse:

” Hvis man bare udleverer data, så er det jo forskerne, der definerer: ‘Hvad er det for et projekt, vi laver?’ Det er dem, der analyserer. Det er dem, der publicerer. Vi leverer bare data. Men derfor kan det godt være ligeværdigt på den måde, at: ‘Det er min rolle, og det er din rolle.’ Og det respekterer begge parter. At vi har hver vores roller. [...] Men hvis det er en intervention, så vil vi godt have indflydelse på, hvad det er for projekt! Når praksis skal levere meget, skal de også synes, at det er et relevant projekt, og de skal være fuldstændig inde over planlægningen af, hvordan det kan gennemføres. Igen med respekt for rollerne. Forskerne forsker, men det er praksis, der har forstand på praksis og på, hvad der kan lade sig gøre. ”

Tine Curtis, fokusgruppe med kommunale brobyggere

Det er værd at bemærke ud fra Tines beskrivelse, at projekter, som har en ambition om at føre til forandringer i praksis, kræver langt flere ressourcer af praksispartneren end mere klassiske forskningsprojekter, hvor praksispartneren udleverer data eller stiller interviewdeltagere til rådighed.

Arbejdsdeling

HUMpraxis-programmet er opbygget omkring centrale værdier om ligeværd og vekselvirkning i samarbejder mellem forskere og praktikere.² Det er en forventning, at projekterne opbygges med lige dele indflydelse fra både forskning og praksis, og at der er en indbygget synergi mellem viden og erfaringer fra begge parter i projektet. Derfor kunne man sige, at alle HUMpraxis-projekter ligger i den høje ende af Annemettes og Tines kontinuum for involvering af praksispartneren.

² Velux Fonden (2020) *Ny tværgående satsning*.

Selvom der altså er en høj grad af involvering af både forskning og praksis i projektdesignet og udarbejdelsen af praksisrettede resultater i alle projekterne støttet af HUMpraxis-programmet, er der forskel på, hvor tæt forskere og praktikere arbejder sammen i den udførende fase. Nogle projekter er karakteriseret ved en høj grad af arbejdsdeling mellem forskere og praktikere. Det kan fungere fint, i fondestrådgivernes erfaring, så længe der er mekanismer i projektet, som sikrer, at der er den rette udveksling af viden mellem de to sider. Andre projekter er karakteriseret ved mere sammentømrede projektgrupper, hvor forskere og praktikere arbejder tæt sammen, og hvor de til dels kan træde ind i hinandens roller. Det kan fx være ved, at en kommunal frontarbejder udfører interviews som en del af projektet, eller ved, at forskere er med inde i udviklingen af indsatser.

I HumanImpact-projektet har man på den ene side erfaring med, at det er vigtigt at få virksomhederne i spil, ikke kun som passive modtagere af slutresultater, men som samtalepartnere. På den anden side fremhævede forskerne fra projektet, at det i samtalen med virksomhederne var vigtigt at opdele rollerne og ansvarsområderne. Mark fortæller hér, hvordan han indledningsvist foreslår en rollefordeling, når han samarbejder med arkitekter:

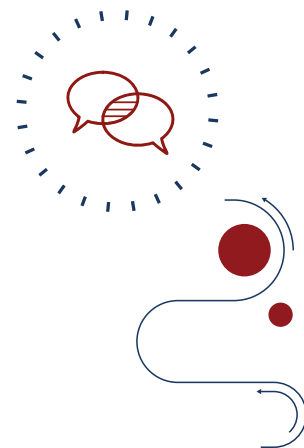
” Der plejer jeg at sige til arkitekten: ‘Hvis jeg begynder at tegne, så skal I gå. For så er jeg i gang med noget, jeg ikke har forstand på. [Og] hvis I begynder at fortælle mig, hvordan folk i virkeligheden lever – er det så okay, at jeg går?’ ”

Mark Vacher, fokusgruppe med HumanImpact

Samlet set peger ekspertinterviewundersøgelsen på, at både klart adskilte roller mellem partnerne fra forskning og praksis, på den ene side, og tæt samarbejde med mere fleksible roller, på den anden side, kan fungere godt.

MØDESTEDET

På tværs af ekspertinterviewene har vi lært, at vidensudveksling og samskabelse ikke sker automatisk i et samarbejdsprojekt mellem forskning og praksis. Det er derimod vigtigt at arbejde målrettet med, hvordan der i projektet etableres et samtalerum, hvor viden fra praksis kan komme i spil og udveksles med viden fra forskning. Dette rum for vidensudveksling kalder vi for "mødestedet." I kapitlet beskriver vi eksperternes erfaringer relateret til det, herunder at vidensudveksling forudsætter gensidig tillid og et fælles sprog.

Rummet, hvor der bakes

Lise Tjørring, postdoc i HumanImpact, har erfaret, at et godt samarbejdsprojekt mellem hende selv og en virksomhed ikke alene er afhængigt af den viden, hun producerer. Om projektet gør en forskel i praksis, afhænger i høj grad af, om det lykkes at bringe samarbejdspartnerens viden i spil, så den kan "flettes sammen" med hendes egen viden:

” Hvis det skal være anvendelsesorienteret, så er jeg som forsker faktisk også afhængig af den viden, som [samarbejdspartnerne] har. Fordi de har en masse viden om virksomheden og det praktiske omkring udførelsen. Hvis vi skal bruge noget, der faktisk er relevant for dem, så er den viden nødt til at komme i spil med min viden, så den flettes sammen. ”

Lise Tjørring, fokusgruppe med HumanImpact

Projektleder Mark Vacher bemærkede yderligere, at denne opmærksomhed på, hvordan éns viden bliver modtaget, er relativt uvant for humanistiske forskere. Ifølge Mark går den til en vis grad imod det etablerede vidensparadigme inden for humaniora:

” [Humanister] har en tilgang til verden, som er, at den altid er mere end det, den giver sig ud for at være. Så vi er sådan nogle avancerede læsere. Når vi læser et digt eller ser på et maleri, eller vi tager på feltarbejde langt væk, så er der altid mere end *what meets the eye* [...]. Der ligger et eller andet her, i vores vidensparadigme, hvor vi er vant til at skrive analyser, som vi så publicerer og lægger ud. Vi har ikke så meget fokus på, hvordan det modtages. [...] Vi går ind og antager, at vi kan undvære dem, der skal samle det op [...], og sådan fungerer det ikke, hvis vi skal [understøtte ændringer i praksis]. ”

Mark Vacher, fokusgruppe med HumanImpact

Mark fortsætter med at beskrive et "rum, hvor der bakes":

” Så må vi være i det rum, hvor der bakes. Og dér kan vi noget, og det synes jeg er de stærkeste projekter, vi har haft, det er, når I [henvendt til kolleger] har været i rummet, hvor der bakes. For det er dér, den humanistiske kompetence kommer i spil. Det er ikke i afleveringen. ”

Mark Vacher, fokusgruppe med HumanImpact

I fokusgruppediskussionen fortsatte vi med at tale om dette ”rum, hvor der bakes”. Blandt andet spurgte en af facilitatorerne, hvordan man bærer sig ad med at oprette et rum som dette i et samarbejdsprojekt med en virksomhed. Lise Tjørring fortalte, at hun i dag tænker interaktion ind i sine præsentationer for samarbejdspartnerne i langt højere grad, end hun gjorde tidligere:

“Så må vi være i det rum, hvor der bakes. Og dér kan vi noget, og det synes jeg er de stærkeste projekter, vi har haft.”

”Der kan jeg i hvert fald mærke, at jeg laver præsentationer på en anden måde nu, end jeg gjorde, da vi startede for fire år siden, hvor jeg meget mere tænker interaktion ind i mine præsentationer og siger: ‘Okay, hvordan kan jeg få dem til at arbejde samme med mig, for at finde en løsning, på hvad det er, der sker her?’ Jeg er som regel kommet med noget empirisk materiale, som jeg har analyseret. Men vil faktisk også gerne invitere dem med ind og analysere med, så vi sammen kan finde noget, som er relevant for mig, men også for dem.”

Lise Tjørring, fokusgruppe med HumanImpact

Rummet, hvor der bakes, kræver mere af virksomheden, end hvis de skulle læne sig tilbage og modtage viden. Det kræver, at virksomhedens medarbejdere selv kommer på banen som deltagere i analysen. Ud fra HumanImpact-forskernes erfaring kræver det også en grundlæggende tillid fra virksomhedens side. Mark forklarer det med henvisning til sin tidligere beskrivelse af, hvad det vil sige at stå med et problem:

”Hvis du har et problem, så indgår du ikke i en relation med hvem som helst. Så opsøger du en, som kan hjælpe dig. Så selvfølgelig er der nødt til at være en form for forforståelse, men der er også nødt til at være en idé om, at dem, du opsøger, kan tage dig et eller andet sted hen.”

Mark Vacher, fokusgruppe med HumanImpact

Rummet, hvor der bakes, kan altså først blive et produktivt sted for vidensudveksling, hvis en virksomhed har tillid til, at forskeren kan hjælpe dem på vej med et problem.

Fælles sprog

Fondbørådgiverne i HUMpraxis-programmet har erfaring med, at der sker noget med sproget i en fælles ansøgning, når forskere og praktikere har arbejdet sammen i længere tid. Sproget bliver ”flettet sammen”, så der opstår et fælles sprog, som forskere og praktikere bruger til at beskrive en fælles problemdefinition. Her taler Nicolas om projektgrupper, som har haft et længere samarbejde forud for deres ansøgning til programmet:

”Det er typisk også dem [...], hvor sproget er flettet sammen på en måde, der virker overbevisende.”

Nicolas Schunck, fokusgruppe med HUMpraxis

Når HUMpraxis-programmet modtager en ansøgning, hvor de kan se, at sprogene fra forskning og praksis er flettet sammen, tolkes det som et positivt tegn på, at der er mulighed for reel vidensudveksling mellem forskning og praksis i projektet. Med et fælles sprog kan projektets deltagere på tværs af forskning og praksis føre en meningsfuld samtale om projektets problemfelt, som muliggør, at den forskningsmæssige problemstilling fører

til viden, der kan adressere et praktisk problem – for at gribe tilbage på begreberne fra det første kapitel i denne rapport. Det er i fonderådernes erfaring typisk projektgrupper, som har et forudgående samarbejde, der har etableret sådan et fælles sprog.

Opmærksomheden på fælles sprog i ansøgningerne udspringer af HUMpraxis-programmets centrale værdier om ligeværd og vekselvirkning i samarbejder mellem forskere og praktikere.³ Værdierne om ligeværd og vekselvirkning hviler på en betragtning om, at projekter i samarbejde mellem forskning og praksis har tendens til at privilegere forskernes viden. Praktikere tages i sådanne typiske projekter ikke alvorligt som videnspartnere, men behandles i stedet som studieobjekter. Denne centrale problemforståelse, som programmet arbejder for at modvirke, illustreres godt i følgende billede, som Jimmie Gade Nielsen havde bemærket i en statusrapport fra ét af projekterne støttet af programmet:

”Det, de skriver, er: ‘Det er vigtigt, at praktikere ikke oplever at være en fisk i et akvarium, som bliver set på udefra af forskerne.’ Og det rykker, fordi det er jo det, vi prøver med hele praksisprogrammet. Det er jo at få forskere og praktikere til at udvikle noget sammen og netop sådan, så at hverken forskere eller praktikere oplever sig som den fisk i akvariet.”

Jimmie Gade Nielsen, fokusgruppe med HUMpraxis

Billedet med fisken i akvariet som modpol til de ligeværdige og vekselvirkende samarbejder, programmet tilstræber at understøtte, dukkede op flere gange i løbet af fokusgruppen. Samtidig med at fonderådgerne kan se ud fra ansøgningerne, at nogle projektgrupper i højere grad end andre har udviklet et fælles sprog, har de også observeret, at der er forskellige måder at referere til det sted eller rum, hvor vekselvirkningen mellem forskning og praksis i et samarbejdsprojekt foregår. Nogle projekter afholder workshops, mens andre afholder ”forskningscirkler”, ”læringslaboratorier” eller ”læringscirkler.” Det er ikke altid klart, om der er forskel på de rum for vidensudveksling, som projekterne gør brug af.

Denne opmærksomhed og nysgerrighed hos HUMpraxis-programmet i forhold til, hvordan man metodisk bærer sig ad med at facilitere vidensudveksling mellem forskning og praksis, går i tråd med resultaterne fra litteraturstudiet i Copenhagen Change Academy.⁴ Her har vi fundet, at metoder til at facilitere vidensudveksling mellem forskning og praksis godt nok diskuteres inden for specifikke fagfelter, men at der mangler en samtale om sådanne metoder på tværs af sektorer både i Danmark og internationalt.

“Det er vigtigt, at praktikere ikke oplever at være en fisk i et akvarium, som bliver set på udefra af forskerne.”

Brobyggeren faciliterer

I de kommunale forskningssamarbejder foregår der løbende vidensudveksling mellem forskeren og dennes specifikke samarbejdspartnere i kommunen. Det kan fx være i en kaffepause på et plejehjem, hvor en tilknyttet ph.d.-forsker taler uformelt med en sundhedsprofessionel om noget, forskeren har læst i en videnskabelig artikel. Det var et konkret eksempel, som blev nævnt på en fokusgruppe med forskere, som har haft kommunale samarbejdsprojekter. Vidensudveksling kan også foregå i regi af styre- eller følgegrupper, som der er meget opmærksomhed på at sætte op med relevante praksisaktører i de kommunale forskningsprojekter.

³ Velux Fonden (2020) *Ny tværgående satsning*.

⁴ Jessing, B., Dragsted, B., Ejrnæs, M., Oxlund, B. (2023). *Litteraturstudie om samarbejdsprojekter mellem forskning og praksis*.

Når det kommer til vidensudveksling med ledelsesniveauet i kommunen, spiller brobyggerne en central rolle. Annemette Ljungdahl Nielsen fortæller hér, hvordan hun i et konkret projekt står for at identificere, hvornår der skal formidles, og hvem der skal formidles til:

”Så var jeg inde over igen i forhold til at sikre den der formidling tilbage og arrangere nogle møder for dem, der skulle høre det. Og også sende rapporten ud. De endte med noget skriftligt, som jeg distribuerede. Faktisk er det et af de projekter, som ikke helt er afsluttet [...] Jeg tænkte, at det godt kunne være relevant for ledelsen at få den dér mere overordnede formidling af projektet. Så det skal stadigvæk samles op.”

Annemette Ljungdahl Nielsen, fokusgruppe med kommunale brobyggere

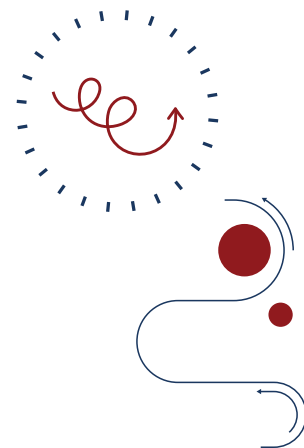
Ordvalget ”for dem, der skulle høre det” peger på, at Annemette som brobygningsperson har fingeren på pulsen i forhold til at sørge for, at projektets viden kommer i spil dér, hvor det er relevant i kommunen.

På tværs af de tre ekspertgrupper er der altså forskellige erfaringer med at etablere det rum for vidensudveksling, som vi her kalder for mødestedet. Mens erhvervsforskerne i HumanImpact-projektet arbejder med inddragende præsentationsformer og tillidsopbygning, der inviterer virksomheder til at bakke med svære spørgsmål, har fonsrådgiverne i HUMpraxis-programmet erfaret, at vidensudvekslingen mellem forskning og praksis i første omgang forudsætter et fælles sprog. I kommunalt regi er der gode erfaringer med, at brobygningspersoner som Annemette understøtter, at ny viden fra forskningssamarbejder når op i de relevante ledelseslag.

FORLØBET

Projektforløbet i et samarbejde mellem forskning og praksis vil være præget af en vis grad af uforudsigelighed. Dels kan der opstå ændringer i omstændighederne for praksisaktørens arbejde inden for de relativt lange projektperioder, forskning løber over. Dels indebærer det en iboende uforudsigelighed at samarbejde om forskning, hvor begge parter i løbet af projektet kan blive klogere på problemet, og nye spørgsmål kan opstå, som det er relevant at forfølge.

Fleksible projektrammer

Samarbejdsprojekter mellem forskning og praksis eksisterer i tid. Når man har matchet et praktisk problem med en forskningsmæssig problemstilling, fordelt rollerne og fundet ressourcerne, kan betingelserne for projektet alligevel godt ændre sig. Det kender Tine Curtis til fra sit brobygningsarbejde i Aalborg Kommune:

”Noget ændrer sig, og [...] pludselig så er det bestemt, at det er en lidt anden målgruppe, der må bruge aktivitetscentrene, og det passer ikke med vores projekt! Hvad gør vi? [...] Der sker hele tiden forandringer i omstændighederne for kommunens arbejde, og det kan påvirke forskningen. Ligesom beskæftigelsesområdet. Det er et helvede – der er konstante reformer! Så må man fx omdefinere målgruppen, få fat i nogle nye chefer, der sidder på et andet område, og sige: ‘Kan vi bruge nogle af jeres borgere?’ ”

Tine Curtis, fokusgruppe med kommunale brobyggere

Selvom meget af Tines og Annemettes brobygningsarbejde ligger i den indledende fase, hvor et projekt bliver defineret, fremhæver de begge, at der kan blive brug for dem undervejs, når projektet er i gang. Det gælder fx i situationer som beskrevet ovenfor, hvor omstændighederne for den kommunale aktørs arbejde ændrer sig, og forskningsprojektets gennemførelse må tilpasses derefter.

I HUMpraxis-programmet har fonsrådgiverne lignende erfaringer. De anbefaler projektgrupperne at arbejde fleksibelt, og bevillingsrammen er tilsvarende indrettet til, at det skal være muligt at foretage ændringer undervejs. Henrik Tronier forklarer:

”Den fleksibilitet og åbenhed [...] den kunne faktisk blive låst af, at der blev lagt sådan en stram milepælsplan, og deltagerne tænker: ‘Så skal vi forfølge det uanset!’ [Der opstår] tit nye problemstillinger undervejs, der fører i andre retninger, og som burde følges i nye retninger, hvis de skal løse praksisudfordringerne.”

Henrik Tronier, fokusgruppe med HUMpraxis

Fonsrådgiverne fremhæver det som positivt, når projekter justerer metode og fokus undervejs, efterhånden som nye muligheder og udfordringer opstår.

Den iboende uforudsigelighed i forskning

Ét er, at forholdene hos en praksisaktør kan ændre sig og medføre et behov for ændringer i projektet. Noget andet er, som forskerne fra HumanImpact påpegede, at der er en iboende uforudsigelighed i forskning. Hvis en praksisaktør skal have gavn af et forskningssamarbejde, er det derfor nødvendigt, at man indstiller sig på en vis

åbenhed over for, hvor projektet bærer hen. Her fortæller Mark Vacher om et samarbejde mellem en virksomhed og postdoc Lise Tjørring, der i hans øjne udgjorde et eksempel på et godt samarbejdsprojekt:

” Der sker undervejs det, at virksomheden siger: ‘Gud, sådan havde vi ikke set på det!’ Men også Lise: Du havde også nogle øjeblikke: ‘Sådan havde jeg ikke set på det!’ Og det er jo forskning. ”

Mark Vacher, fokusgruppe med HumanImpact

Mark fortsætter ved at optegne en kontrast mellem Lises samarbejde med virksomheden, som indeholdt overraskelser på begge sider, og den typiske fremgangsmåde hos en konsulentvirksomhed, som fra starten tilbyder et bestemt forløb og resultat:

” Hvorimod i konsulentsammenhæng har du ikke lyst til – som konsulent – at gå ind og sige: ‘Jeg ved sgu ikke rigtig, hvad der skal foregå, og det kan være, vi finder ud af nogle spændende ting sammen, for vi skal flytte grænserne for viden.’ Det vil du aldrig sige. Et konsulentfirma vil aldrig sige sådan. De har en *template*. De starter med at sige: ‘Vi kan tilbyde jer, at når vi ender her, så er der sket sådan og sådan.’ ”

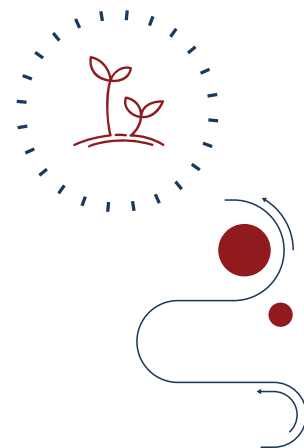
Mark Vacher, fokusgruppe med HumanImpact

I Lises samarbejdsprojekt med virksomheden var styrken ifølge Mark, at projektet rummede overraskelser. Den slags overraskelser ville der ikke på samme måde have været rum for, hvis Lise, i stil med en konsulent, havde lagt en stringent plan for forløbet og resultaterne. Samtidig får man indtryk af, at forskningssamarbejde kræver mere af virksomheden end en tilkøbt konsulentydelse i form af fleksibilitet og parathed til at genoverveje forhold, som måske var taget for givet.

”Den fleksibilitet og åbenhed [...] den kunne faktisk blive låst af, at der blev lagt sådan en stram milepælsplan, og deltagerne tænker: ‘Så skal vi forfølge det uanset!’”

FORANDRINGEN

Dette arbejdsrapport og den forudgående undersøgelse handler om samarbejdsprojekter, som ikke bare fører til forskningsmæssige erkendelser, men også forandring i praksis. Eksperternes erfaringer viser et stort spænd i forhold til, hvordan en praksisforandring understøttet af forskning kan se ud. Herunder har vi lært, at forandring kan understøttes både af konkrete slutprodukter og af mindre synlig læring og kapacitetsopbygning i løbet af projektet. Ydermere kan forandringen både være et resultat af det enkelte projekt, og den kan bestå i en mere langsigtet opbygning af vidensområder.

Forandringsteori

I HUMpraxis-programmet skal projekterne skabe originale og målrettede bidrag til både forsknings- og praksisfelter. Det første er forskere vant til at arbejde med. Et klassisk forskningsprojekt bliver altid motiveret med en sandsynliggørelse af, at der er behov for ny viden for at flytte de videnskabelige diskussioner inden for et defineret område. Det andet er mindre almindeligt for forskere at arbejde systematisk med. Selvom forskningsprojekter typisk ledsages af en beskrivelse af emnets relevans, er det ikke almindeligt, at man lægger en konkret plan for, hvordan den nye viden fra projektet skal skabe håndgribelig *forandring* i praksis. Det kræver en anden form for projektdesign end det klassiske, erkendelsesdrevne forskningsprojekt.

Inden for praksisfelter såsom international udvikling og sociale indsatser findes der veludviklede redskaber til design, udførelse, monitorering og evaluering af projekter, som skal føre til forandringer. Typisk vil denne type projekter være baseret på en ”forandringsteori,” der anskueliggør projektets antagelser om, hvordan aktiviteterne i sidste ende vil medføre den tilsigtede forandring.

Fondsrådgiverne i HUMpraxis-programmet har diskuteret internt, hvorvidt det ville være en god idé at opfordre ansøgere til at beskrive en forandringsteori for deres projekter. Indtil videre har man dog ikke valgt at kræve noget bestemt format for beskrivelsen af projektets tilsigtede forandring i praksis. Det skyldes, at HUMpraxis-projekter typisk ledes af universitetsforskere, der ikke nødvendigvis opererer med denne type af projekterminologi.

Selvom der altså ikke kræves nogen bestemt terminologi til at beskrive, hvordan projekterne sigter mod en forandring, overvejer fondsrådgiverne typisk sammen med ansøgerne, hvordan man sandsynliggør, at et projekt kan sætte et aftryk på et praksisfelt. Som Gry Minor Jensen forklarer nedenfor, opfordres ansøgerne til at tænke ind fra starten, hvordan de kan involvere både frontpersonale og embedsfolk – og i nogle tilfælde også målgrupper – i et projekt:

“Det er jo også som regel en af pointerne i vores rådgivning: at man skal have alle niveauerne med. Det gør sig gældende for de fleste projekter, at for at skabe en reel forandring skal de have overvejet [om de har alle relevante med]. Og som regel har de måske nogle interesseorganisationer med. [...] I nogle tilfælde sidder der faktisk repræsentanter for den [pågældende] målgruppe med i projektet og i projektstyringen.”

Gry Minor Jensen, fokusgruppe med HUMpraxis

Det gør sig gældende for de fleste projekter, at for at skabe en reel forandring skal de have overvejet [om de har alle relevante med].

Ifølge Grys beskrivelse inviteres flere forskellige typer af praktikere – og i nogle tilfælde også repræsentanter fra målgruppen – ind i projektet med henblik på at opnå indflydelse på flere forskellige niveauer af praksis inden for det samme projekt.

Grys beskrivelse afspejler, at projekterne inden for HUMpraxis-rammen forventes at skabe mærkbare forandringer inden for et defineret praksisfelt gennem *hvert enkelt projekt*. I det kommunale forskningssamarbejde inden for sundhedsområdet, som Tine Curtis og Annemette Ljungdahl Nielsen understøtter, er der ud over værdien på projektniveau også en forventning om værdiskabelse i form af opbygningen af et forskningsfelt om kommunalt sundhedsarbejde, på den ene side, og i kapacitetsopbygningen af de kommunale professionelle til at arbejde med viden, på den anden side.

Opbygning af et forskningsfelt

Tine Curtis forklarer, at kommunalt sundhedsarbejde er underbelyst forskningsmæssigt. Det skyldes, at der med kommunalreformen kom nye opgaver til kommunerne, og at der også siden er sket en markant udvikling i mængden og kompleksiteten af de kommunale sundhedsopgaver:

”Der kom der rigtig mange nye opgaver [i 2007]. Hjemmesygeplejeren har været kommunal i Danmark ... vel altid, eller noget, men forebyggelsen har ikke og genoptræningen har ikke. Der kommer mange nye opgaver til, og der er blevet flyttet rigtig mange opgaver fra det regionale til det kommunale i løbet af en kort årrække, og det betyder, at der jo ikke er en forskningsinstitution, som har det som sit felt. Altså på pædagoger og lærere – der er jo DPU [Danmarks Pædagogiske Universitet] især og professionshøjskolerne, som forsker i det, og som er superaktive. Hvorimod fx på professionshøjskolerne, på sygeplejeområdet, bliver der næsten kun forsket i det regionale, fordi der er en forskningstradition på sygehusene.”

Tine Curtis, individuelt interview

Tines arbejde som forskningschef i Aalborg Kommune handler altså til dels om at understøtte og fremskynde, at der opbygges et forskningsfelt med fokus på kommunalt sundhedsarbejde. Vi spurgte Tine, hvorfor kommunalt sundhedsarbejde som praksisfelt har behov for et tilknyttet forskningsfelt. Hvorfor kan man ikke fx bruge pengene på tilkøbte konsulenttydelser i stedet for at medfinansiere dyre forskningsprojekter? Til det svarede hun, at det netop handler om at opbygge et forskningsfelt, som går ud over den enkelte konsulentrapport:

”De der konsulentting er meget fine. Så får man noget viden om et eller andet, de laver i Holstebro. Men altså, vi bliver nødt til at få noget viden, som vi kan bygge op på lang sigt, der kan bruges, og som ryger ind i professionsuddannelserne og uddanner de næste også. Så [...] [konsulentviden] er fint nok, men det er ikke bæredygtigt.”

Tine Curtis, individuelt interview

Tine fortsatte med at understrege, at en vigtig motivation hos kommunerne er behovet for at løfte kvaliteten i uddannelsen af nye sundhedsprofessionelle:

”Når nu så stor en del af sundhedsopgaverne ligger i kommunerne, så er der også et behov for, at underviserne [på professionshøjskolerne] ved, hvad der sker. Og det gør de ikke. De kommer jo selv ude fra sygehuset alle sammen. Derfor skal man opbygge, og de nye forskere skal vide noget om, også, hvad der sker i kommunerne.”

Tine Curtis, individuelt interview

Opbygningen af et forskningsfelt om kommunalt sundhedsarbejde er den ene vigtige tråd af forandring i det forskningssamarbejde, som Aalborg og Københavns Kommuner medfinansierer og understøtter. Den anden type handler om at kapacitetsopbygge kommunale sundhedsprofessionelle til at arbejde systematisk med viden.

Kapacitetsopbygning i praksis

I fokusgruppen med kommunale brobyggere blev Tine Curtis opfordret til at beskrive et samarbejdsprojekt, som i hendes øjne havde fungeret rigtig godt. Hun beskrev et projekt, som alle i kommunen havde været meget glade for, hvor en ph.d.-studerende havde samarbejde med kommunens Gade og Bo-Team. Projektet handlede om at beskrive sundhedsudfordringerne hos en målgruppe, som kommunen ikke havde noget målrettet sundhedstilbud til. Da Tine nåede til at beskrive projektets resultater, reflekterede hun pludselig: ”På den måde kan man sige, at det også var et dårligt projekt.” Hun uddybede:

”Fordi det, der i virkeligheden var interessant for kommunen, var jo så: Kunne [forskeren] foreslå [...], hvad var der af muligheder? Kunne hun foreslå en model for, hvordan vi kunne løse det her problem? Det er jo det, man altid vil have: Hvordan kan man forbedre indsatsen? Og hun var så en af dem, som ligesom fortabte sig i [forskningsdimensionerne]. Sådan er det så tit. Forskerne når til at afdække noget, og så når de ikke videre.”

Tine Curtis, fokusgruppe med kommunale brobyggere

Tine fortsatte dog med at understrege, at det i hendes øjne stadig var et eksempel på et godt samarbejdsprojekt:

”Men det var et supergodt samarbejde, og de var virkelig glade for det i det dér Gade og Bo-Team. [...] Nu forstår vi lidt mere om [målgruppen]. Så kan det godt være, at der ikke er kommet den store ... Altså, *impact* er kapacitetsopbygningen i det område.”

Tine Curtis, fokusgruppe med kommunale brobyggere

Tines kommentar om, at ”forskerne når til at afdække noget, og så når de ikke videre”, minder om den klassiske kritik af forskning, der ikke er tilstrækkeligt anvendelsesorienteret. Når hun alligevel fremhævede projektet som et eksempel på et godt samarbejdsprojekt, kommer det af, at forandringen i det kommunale forskningssamarbejde, som Tine understøtter, ikke alene handler om slutresultaterne fra det enkelte forskningsprojekt. Den handler i lige så høj grad om, at de kommunale professionelle, som samarbejder med forskeren, bliver bedre til at arbejde med viden.

I det følgende reflekterer Tine og Annemette sammen over, hvad der motiverer kommunale chefer til at sige ja til at bruge tid og medarbejderressourcer på at indgå i forskningsprojekter:

“

Vi bliver nødt til at få noget viden, som vi kan bygge op på lang sigt, der kan bruges, og som ryger ind i professionsuddannelserne og uddanner de næste også.

”

Tine: "Tit er det jo kompetenceudvikling. Altså, medarbejderne synes, det er supersjovt, og de lærer noget. Og det vil sige, at cheferne nogle gange går med i det, fordi de ved, at det er godt for medarbejderne, og at man gør det til en attraktiv arbejdsplads og sådan noget. De har også den der [tilgang om], at det er kapacitetsopbygning. Det er ikke kun resultatet af projektet."

Annemette: "Det er også sjældent, at de forventer, at der skal komme en eller anden løsning fra et forskningsprojekt på et stort problem."

Tine: "Ja, ja. De ved godt, at størstedelen af den nye viden de får, den får de i deres egen udvikling. Men medarbejderne bliver bedre til at lave faglig udvikling i praksis, når de har erfaring fra forskningssamarbejde og har lært om og er blevet mere nysgerrige på at søge og bruge viden, ved noget om betingelser for vidensproduktion og den slags."

Ifølge Tine og Annemette har de kommunale chefer altså ligeledes deres øjne rettet et andet sted hen end mod slutresultaterne fra et samarbejdsprojekt med en forsker. Forandringen, også for chefer i kommunen, ligger i kapacitetsopbygning og inspiration for deres medarbejdere snarere end 'blot' om endelige løsninger på de problemer, projekterne handler om.

Det usynlige værktøj

HumanImpact-projektet resulterede blandt andet i en antologi, hvori forskerne deler deres erfaringer fra samarbejdsprojekterne med virksomheder.⁵ Forskernes kapitler berører dialogen mellem forsker og virksomhed, forhandlinger om samarbejdskontrakten og udfordringer og gevinster ved tværfagligt samarbejde. Her vil vi gengive nogle af de overvejelser, som forskerne fra HumanImpact delte på fokusgruppen med os, og som handler om, hvad der særligt kendetegner potentialerne ved humanistisk forskning, når det kommer til forandringen i praksis.

Forskerne skelner mellem to typer af samarbejder, de har udført inden for projektet: I den ene type har de "boostet" noget, virksomheden gjorde i forvejen. Det handler typisk om samarbejder med virksomheder, der selv tilbyder analyser og vidensarbejde som ydelser, og hvor forskeren fra HumanImpact udførte et projekt for virksomheden, der lignede dem, virksomheden i øvrigt laver. Den anden type samarbejde var med virksomheder, der ikke normalt arbejder med analyser og vidensarbejde af den type, forskeren lavede. Fx har projektet haft samarbejder med produktionsvirksomheder, for hvem forskerens måde at arbejde på var helt ny.

Mark påpegede i den sammenhæng, at teamet i HumanImpact selv oplevede en større værdiskabelse i den sidstnævnte type af samarbejder – altså dem, hvor virksomheden ikke var vant til den type af analyse, som forskeren udførte:

Medarbejderne bliver bedre til at lave faglig udvikling i praksis, når de har erfaring fra forskningssamarbejde og har lært om og er blevet mere nysgerrige på at søge og bruge viden.

⁵ Se kapitel 2, 3 og 6 i Mahnke m.fl. (2022)

”I de her samarbejder, hvor vi skal *booste* noget, [virksomheden] allerede gør, så er der ikke den samme karakter af andethed. Den udforskning, der foregår, den er måske i meget samme retning. Hvorimod, hvis man ser på nogle af de andre projekter her, så er det måske mere: ‘Det har vi sgu ikke tænkt på! Og nu tænker vi på det – så har vi lært noget af forskningen.’ ”

Mark Vacher, fokusgruppe med HumanImpact

Det fremgår af Marks beskrivelse, at forskerne i HumanImpact oplevede ”andethed” og det, at forskningen førte til overraskelser, som særligt værdiskabende. Med Marks ord skaber humanistisk forskningssamarbejde særligt værdi, hvis udforskningen i forskningsprojektet går i en anden retning end virksomhedens normale måde at arbejde på.

Relateret til denne beskrivelse af forandringen i humanistisk forskningssamarbejde som et radikalt nyt perspektiv havde Mark en yderligere betragtning. Den blev affødt af et spørgsmål, vi stillede i fokusgruppen, om slutprodukter: Hvor langt var forskerne i HumanImpact inde over at udarbejde anvendelsesorienterede slutprodukter? Mark henlede vores opmærksomhed på den lydoptager, som stod på bordet og optog interviewet. Vi kunne se optageren, påpegede Mark, men vi kunne ikke se den loddekolbe, som var blevet brugt til at lave optageren:

”Hvis du kigger på loddekolben, som er med til at lave det optager-device, du har der. Altså, loddekolben er et redskab. Du kunne ikke have lavet det der uden loddekolben. Men du kan ikke se loddekolben. Så skal du åbne, og så kan du se – hvis du er dygtig – lodningerne indeni og sige: ‘Hvordan blev de lavet?’ ”

Mark Vacher, fokusgruppe med HumanImpact

Mark fortsatte med at sammenligne den usynlige loddekolbe med den humanistiske analyse:

”Der er det jo, at kulturanalysen eller den humanistiske analyse, den har den dér karakter af at være det dér tool, som er usynligt i slutproduktet. Og du kan ikke lave produktet uden at have sådan en analyse. Er det anvendelsesorienteret? Ja, det er det i den grad, for [...] der står ingen device, hvis det ikke havde været for det. Så typen af viden, vi laver, den er ofte usynlig. ”

Mark Vacher, fokusgruppe med HumanImpact

De former for forandring, som forskerne i HumanImpact selv fremhævede, bestod tit i nye, uventede perspektiver, som fik virksomheden til at tænke anderledes om deres kunder eller deres egen organisation. Hvor forandringen i HUMpraxis-projekterne sandsynliggøres ved at samle en bred vifte af aktører inden for et område og producere konkrete anvendelsesorienterede værktøjer til brug i praksis, insisterer forskerne i HumanImpact altså på, at forskningssamarbejdets værdi kan ligge i en overraskelse og ny måde at tænke på hos samarbejdspartneren. Denne overraskelse og nye måde at tænke på hos samarbejdspartneren er ikke et synligt slutprodukt, men den har potentialet til at føre til forandringer.

METODE OG DATAGRUNDLAG

Dette kapitel handler om, hvordan vi har udvalgt ekspertgrupperne, og hvordan vi har indsamlet og analyseret deres erfaringer. Som vist nedenfor er arbejdsrapporten baseret på et forskelligartet datagrundlag, der omfatter interviews, projektbeskrivelser, casestudier, eksisterende erfaringsopsamlinger og eksperternes egne udgivelser.

Udvælgelse af eksperterne

Vi identificerede de tre ekspertgrupper gennem vores løbende arbejde med at understøtte samarbejder mellem forskning og praksis i regi af Copenhagen Change Academy. Det vigtigste udvælgelseskriterie for eksperterne var, at de har kendskab til adskillige samarbejdsprojekter mellem forskning og praksis. Det gør dem i stand til at reflektere over, hvordan det gode samarbejdsprojekt ser ud, på tværs af en række konkrete projekter. Der er ikke tale om en udtømmende liste over potentielle eksperter, men derimod om en strategisk udvælgelse af tre forskellige typer af eksperter, som har erfaring med samarbejdsprojekter fra hhv. fondsperspektivet, praktikerperspektivet og forskerperspektivet.

Dataindsamling

Vi har udført fokusgrupper á to timers varighed med hver ekspertgruppe. Interviewguides til fokusgrupperne udviklede vi på baggrund af eksisterende skriftligt materiale om eksperternes arbejde og de projekter, de har erfaring med. Blandt andet har vi læst projektbeskrivelser, statusrapporter (anonymiseret), fagfællebedømte publikationer, vejledninger og præsentationsmateriale som en del af forberedelsen. De tre fokusgrupper var individuelt tilpasset hver ekspertgruppe med henblik på at skabe viden om hver deres særlige erfaringsområde, samtidig med at vi tilstræbte sammenlignelighed på tværs af datamaterialet. Fokusgruppeinterviewene blev optaget og efterfølgende transskriberet.

DATAGRUNDLAG FOR UNDERSØGELSEN

Fondsrådgiverne fra HUMpraxis-programmet:

- En 2-timers fokusgruppe
- Projektresuméer for 33 projekter tilgængelige på HUMpraxis-programmets hjemmeside
- Års-/slutrappporter for 24 af de 33 projekter (anonymiseret)
- Erfaringsopsamlinger fra HUMpraxis-programmet *Mellem forskning og praksis: Inspirationskatalog til kommende HUMpraxis-projekter* (2019) og *Tværsæktorielle samarbejder mellem forskning og praksis* (2022)
- Artiklen *Velux Fondens HUMpraxis-program: Almennyttig værdi gennem forskning-praksis-samarbejde* af Henrik Tronier (2022)
- Casestudier af to projekter støttet af HUMpraxis-programmet: *Kommunalt forskningssamarbejde om pleje af etniske minoritetsældre* og *Vidensudveksling mellem uddannelsesteori og -praksis*.

De kommunale brobyggere i Aalborg og Københavns Kommuner:

- Et forberedende møde med Tine Curtis
- En 2-timers fokusgruppe med begge brobyggere
- To 2-timers fokusgrupper i hhv. København og Aalborg med forskere, som har udført projekter i samarbejde med kommunerne
- Erfaringsopsamlingen *6-byernes anbefalinger til, hvordan kommunerne kan styrke forskningssamarbejde på sundhedsområdet* (2018), som begge brobyggere har bidraget til
- Artiklen *Veje til et styrket forskningssamarbejde med kommuner – mens vi venter på ligeværdige forskning-praksis partnerskaber* (2022) ved Tine Curtis.

Erhvervsforskere i HumanImpact:

- En 2-timers fokusgruppe
- Forskernes egne publikationer om deres erfaringer med virksomhedssamarbejde under HumanImpact-projektet i antologien *Business Meets the Humanities* (Manhke et al., 2022)
- Projektbeskrivelser og samarbejdsaftaler for 9 projekter
- Casestudie af ét samarbejdsprojekt under HumanImpact-programmet: Humanistisk erhvervsforskning med en fertilitetsklinik.

Databehandling

Efter en indledende, åben kodning blev de seks analytiske temaer (problemet, ressourcerne, rollerne, mødestedet, forløbet og forandringen) udviklet på en intern analyseworkshop på baggrund af denne ekspertinterviewundersøgelse samt to andre delundersøgelser: en casestudieundersøgelse og et litteraturstudie. Derefter blev data fra ekspertinterviewundersøgelsen gennemgået i en lukket kodning. Arbejds papiret blev udarbejdet på baggrund af forfatterens viden om eksperternes erfaringsområder gennem det samlede datagrundlag, men begrænser sig primært til henvisninger til fokusgruppeinterviewene.

LITTERATUR

Curtis, T. (2022) 'Veje til et styrket forskningssamarbejde med kommuner – mens vi venter på ligeværdige forskning-praksis partnerskaber', *Økonomi & Politik*, 95(2), pp. 96-103. Tilgængelig på: <https://doi.org/10.7146/okonomiogpolitik.v95i2.134170>.

_____. (2018). *6-byernes anbefalinger til, hvordan kommunerne kan styrke forskningssamarbejde på sundhedsområdet*. Aalborg Kommune.

Tilgængelig på: <https://www.aalborg.dk/om-kommunen/samarbejde-og-forskning/samarbejde-om-sundhedsforskning/6-byernes-anbefaling>.

Mahnke, M., Nielsen, M., Petersen, M., Tjørring, L. (red.), (2022). *Business Meets the Humanities: The Human Perspective in University-Industry Collaboration*. Routledge, New York. Tilgængelig på: <https://doi.org/10.4324/9781003195658>.

Tronier, H. (2022). Velux Fondens HUMpraxis-program: Almennyttig værdi gennem forskning-praksis-samarbejde. *Økonomi & Politik* 95, 108-115. Tilgængelig på: <https://doi.org/10.7146/okonomiogpolitik.v95i2.134172>.

Velux Fonden (2022). *Tværasektorielle samarbejder mellem FORSKNING OG PRAKSIS*. Velux Fonden.

Tilgængelig på: https://veluxfoundations.dk/sites/default/files/tvaersektorielt_samarbejde_i_humpraxisprogrammet_-_spoergsmaal_og_erfaringer.pdf.

_____. (2020) *Ny tværgående satsning*. Tilgængelig på: <https://veluxfoundations.dk/da/ny-tvaergaende-satsning-i-velux-fonden>.

_____. (2019) *Mellem forskning og praksis – inspirationskatalog til kommende HUMpraxis-projekter*.

Tilgængelig på: https://veluxfoundations.dk/sites/default/files/humpraxis_opsamlingskatalog_final.pdf.

